МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан
_____ доц. А.В. Стасишин
«23» січня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

галузь знань ____07 «Управління та адміністрування»_____
спеціальність _072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітня програма: __«Фінанси, митна та податкова справа»____
освітній ступінь _____бакалавр_____

денна форма навчання

ЛЬВІВ – 2020

Програма навчальної дисципліни «Фінанси» для студентів, які навчаються за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 72 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня бакалавр – 12 с.

Розробник:
Шушкова Ю.В., доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол № 6 від “9” січня 2020 р.

Завідувач кафедри
фінансового менеджменту, проф._____ Ситник Н.С.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 7 від “23” січня 2020 року

ЗМІНИ
до робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (*перезатвердження робочої програми)*	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

© Шушкова Ю.В., 2020 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Фінанси» є фінансові відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту і національного доходу на макро - і мікрорівнях.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування знань студентів з функціонування фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, розширення та поглиблення теоретичних знань студентів про фінансову систему держави, порядок формування і використання фондів фінансових ресурсів, які забезпечують функціонування кожної окремої її складової.

Основні завдання

Завдання вивчення дисципліни «Фінанси» полягають у:

– вивченні історичних процесів зародження, становлення та розвитку фінансових відносин в Україні та окремих зарубіжних держав;

– засвоєнні суті та механізму функціонування фінансів, їх функцій;

– розкритті теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів;

– засвоєнні засад функціонування фінансової системи держави;

– формуванні у студентів теоретичної і методологічної бази, необхідної для наступного оволодіння практикою використання фінансових інструментів;

– розумінні закономірностей у сфері фінансових відносин держави, господарюючих суб’єктів та населення, розкриття можливостей використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	*Наступні дисципліни*
Політична економія	Бюджетна система
Макроекономіка	Податкова система
Мікроекономіка	Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва
Теорія та історія фінансової системи	Міжнародні фінанси
Вступ до фаху	

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність досліджувати тенденції розвитку фінансової системи за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати ефективність фінансової політики.	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи.
Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.	Знати і розуміти теоретичні основи побудови фінансової системи України та окремих зарубіжних країн
Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.	Вміти оцінювати фінансову політику, що проводиться в Україні
Володіння базовими знаннями законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів.
Навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у фінансовій сфері	Вміти аналізувати тенденції розвитку фінансової системи України, її окремих ланок, визначати вплив і взаємозв'язок фінансової сфери та соціально-економічних процесів у національній економіці.
Спроможність виконувати контрольні функції у фінансовій сфері	Володіти методами оцінки стану, проблем та перспектив розвитку фінансової системи України

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1.	Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів
Тема 2.	Генезис і еволюція фінансів
Тема 3.	Становлення та розвиток фінансової науки
Тема 4.	Фінансова політика і фінансове право
Тема 5.	Фінансовий механізм
Тема 6.	Фінансова система та характеристика її сфер і ланок
Тема 7.	Податки та податкова система
Тема 8.	Бюджет та бюджетна система
Тема 9.	Бюджетна політика
Тема 10.	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування
Тема 11.	Державний кредит
Тема 12.	Місцеві фінанси, бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання
Тема 13.	Державні цільові фонди та соціальна політика
Тема 14.	Фінанси суб’єктів господарювання
Тема 15.	Фінанси домашніх господарств
Тема 16.	Страхування. Страховий ринок
Тема 17.	Фінансовий ринок
Тема 18.	Фінансовий потенціал держави
Тема 19.	Фінансова безпека держави
Тема 20.	Фінансовий менеджмент
Тема 21.	Фінансовий контроль
Тема 22.	Міжнародні фінанси
Тема 23.	Глобалізація та її вплив на національні фінансові системи

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1
Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Предмет фінансової науки. Сутність фінансів. Функції фінансів. Взаємозв'язок та взаємодія фінансів з іншими економічними категоріями розподільчого характеру.

Тема 2
Генезис і еволюція фінансів

Зародження фінансових відносин у Стародавньому світі. Розвиток фінансових відносин за часи докапіталістичних формацій. Фінанси за часи розвитку капіталізму (з початку XIX століття до сучасного періоду).

Тема 3
Становлення та розвиток фінансової науки

Становлення фінансової науки. Розвиток фінансової науки у XV-XIX сторіччях. Фінансова наука кінця XIX - початку XX ст. Сучасний період розвитку фінансової науки.

Тема 4
Фінансова політика і фінансове право

Сутність фінансової політики. Види та інструменти фінансової політики. Фінансове право.

Тема 5
Фінансовий механізм

Сутність фінансового механізму. Фінансове планування. Фінансові важелі.

Тема 6
Фінансова система та характеристика її сфер і ланок

Поняття фінансової системи, її структура, властивості та принципи побудови. Характеристика сфер та ланок фінансової системи. Система управління фінансами в Україні. Сучасні проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи її вдосконалення.

Тема 7
Податки та податкова система

Сутність та характеристика податків. Класифікація податків. Податкова система.

Тема 8
Бюджет та бюджетна система

Економічна сутність бюджету, його ознаки. Бюджетна система та бюджетний устрій. Теоретичні аспекти організації міжбюджетних відносин.

Тема 9
Бюджетна політика

Сутність та значення бюджетної політики України. Бюджетний процес в Україні. Стратегія і тактика. Оцінка ефективності бюджетної політики. Основні завдання та напрями бюджетної політики України.

Тема 10
Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Економічна рівновага як основна передумова формування збалансованого бюджету. Концептуальні основи формування бюджетного дефіциту. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

Тема 11
Державний кредит

Економічна природа та сутність державного кредиту. Державний борг та його соціально-економічні наслідки. Управління державним боргом.

Тема 12
Місцеві фінанси, бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Місцеві фінанси у складі фінансової системи України. Місцеві бюджети – провідна ланка місцевих фінансів. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання.

Тема 13
Державні цільові фонди та соціальна політика

Сутність, функції та класифікація державних цільових фондів. Державні цільові фонди соціального спрямування та особливості соціальної політики України. Економічні державні цільові фонди України. Екологічні державні цільові фонди України.

Тема 14
Фінанси суб’єктів господарювання

Сутність фінансів суб’єктів господарювання та їх роль у складі фінансової системи. Фінансові результати діяльності підприємства. Фінансова діяльність як система фінансового забезпечення функціонування підприємства.

Тема 15
Фінанси домашніх господарств

Сутність, місце та роль фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави. Джерела формування доходної бази бюджету домогосподарств. Напрями здійснення витрат домогосподарств.

Тема 16
Страхування. Страховий ринок

Економічна природа та сутність страхування. Види страхування. Страховий ризик та його складові.

Тема 17
Фінансовий ринок

Економічна природа та сутність фінансового ринку. Складові фінансового ринку. Ринок цінних паперів. Фінансові посередники та їх функції на фінансовому ринку.

Тема 18
Фінансовий потенціал держави

Сутність фінансового потенціалу держави. Складові фінансового потенціалу держави та їх характеристика. Методика оцінки фінансового потенціалу держави.

Тема 19
Фінансова безпека держави

Фінансова безпека у системі національної безпеки держави. Бюджетна безпека держави. Грошово-кредитна безпека держави. Валютна безпека держави.

Тема 20
Фінансовий менеджмент

Теоретичні основи фінансового менеджменту. Принципи і функції фінансового менеджменту суб’єкта господарювання. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.

Тема 21
Фінансовий контроль

Економічні основи та сутність фінансового контролю. Класифікаційні ознаки та сфери застосування фінансового контролю. Форми фінансового контролю. Методи фінансового контролю.

Тема 22
Міжнародні фінанси

Об’єктивна необхідність та економічна сутність міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові організації і міжнародні фінансові інституції. Міжнародний фінансовий ринок.

Тема 23
Глобалізація та її вплив на національні фінансові системи

Поняття глобалізації світової економіки. Фінансова та регіональна глобалізація. Наслідки процесів глобалізації для національної фінансової системи.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Основна література

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0.

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21

3. Господарський кодекс України станом на 27 лютого 2009 р. // Звід кодексів України : Т. 1 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [ел. ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

5. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

6. Кодекс України з процедур банкрутства від 01.02.2020 № 2597-VIII – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/2597-19

7. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.03 р. № 1058-15 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-15.

8. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17

9. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0.

10. Закон України „Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 р. № 514-VI.

11. Закон України „Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19

12. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р., № 2121-III. – Режим доступу: http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14

13. Закон України „Про господарські товариства” від 19.09.1991 р., № 1576-XII. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/1576-12

14. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.1996 № 448/96-ВР. – Режим доступу: http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр.

15. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” 959-XII – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/959-12

16. Закон України „Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. №679-XIV. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14

17. Закон України „Про обіг векселів в Україні” від 05.04.2001 р., № 2374-III. – Режим доступу: http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14

18. Закон України „Про режим іноземного інвестування” від 19.03.1996 № 93/96-ВР. – Режим доступу: http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр

19. Закон України „Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР. – Режим доступу: http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр

20. Закон України „Про фінансовий лізинг” від 16.12.1997 р., № 723/97-ВР. – Режим доступу: http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр

21. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок” № 3480-IV. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/3480-15.

22. Закон України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» № 2629-VIII. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2629-19.

23. Проект Постанови про Основні напрями бюджетної політики на 2018-2020 роки: проект постанови Верховної Ради України 6591 від 15.06.2017 // – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62047

24. Постанова КМ України від 21.05.2014 р. № 236 “Про Державну фіскальну службу України“.

25. Указ Президента України Про Положення про Державну казначейську службу України від 13.04.2011 № 215-2015п. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U460_11.html

4.2. Додаткова література

1. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В]. – Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с.

2. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування» : навчальний посібник / Л.О. Шкварчук. – Львів : Простір-М, 2019. – 230 с.

3. Глущенко А. С. Фінанси: Навчальний посібник/ А.С.Глущенко. – Х.: ХНУ ім.. В. Н. Каразіна, 2010. – 190 с.

4. Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. Банківська система: навч. посібник / [Л.І. Катан, Н.І. Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова] за ред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. – 444с.

5. Кізима Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та домінанти розвитку: монографія/ Т.О. Кізима; [вст. слово С.І. Юрія]. – К.: Знання, 2010. – 431 с.

6. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с.

7. Романенко О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.

8. Сучасний бізнес-менеджмент: термінологічний словник-довідник / У.В. Іванюк, М.В. Оліховська, Є.І. Парфенюк, Ю.В. Шушкова. — Львів : Видавництво ТзОВ «Ліга-Прес», 2017. — 188 с.

9. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с.

10. Фінанси для фінансистів [текст]: підручник. / О.А. Шеремет, І. В. Дем`яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т. А. Говорушко. - К.: «Центр учбової літератури», 2013.- 612с.

11. Фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / [Булавинець В. М., Горин В. П., Сидор І. П.]; за заг. ред. В. П. Горина. – Тернопіль: Вектор, 2017. – 181 с.

12. Фінанси: Навчальний посібник: експрес-курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.

13. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.

14. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; – Київ, 2019. – 272 с.

15. Шушкова Ю.В. Фінансова системи України: особливості функціонування, сучасний стан та перспективи розбудови : монографія / Юлія Шушкова. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 174 с.

4.3. Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки.
2. Баланс-Бюджет.
3. Економіка України.
4. Економіка, фінанси, право.
5. Економіст.
6. Казна України.
7. Регіональна економіка.
8. Світ фінансів.
9. Сталий розвиток економіки.
10. Фінанси України.

4.4. Internet сайти

1. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.president.gov.ua/.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua/.

3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.treasury.gov.ua

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.– [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.mf.gov.ua/

7. Офіційний сайт НБУ. – [Електронний ресурс]: Режим доступу: https://bank.gov.ua/

8. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/.

9. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.lsl.lviv.ua/.